

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 5 sierpnia 1997 r.

w sprawie szczegółowego trybu działań funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania czynności służbowych.

(Dz. U. z dnia 26 sierpnia 1997 r.)

Na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 88, poz. 554) zarządza się, co następuje:

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa - ustawę z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 88, poz. 554),
- 2) funkcjonariusz - funkcjonariusza Służby Więziennej,
- 3) jednostka - jednostkę organizacyjną Służby Więziennej, o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy,
- 4) kierownik jednostki - funkcjonariusza kierującego jednostką,
- 5) przedmioty niebezpieczne - przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku w jednostce, w szczególności: broń palną i białą, amunicję, narzędzia do cięcia metalu, środki służące do obezwładniania, środki odurzające i psychotropowe oraz alkohol,
- 6) przedmioty niedozwolone - przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego, w szczególności: sprzęt łączności, urządzenia techniczne służące do rejestrowania i odtwarzania informacji, dokumenty i listy.

§ 2. Funkcjonariusz w toku wykonywania czynności służbowych korzysta z uprawnień, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy, w sposób określony przepisami rozporządzenia.

§ 3. 1. W czasie wykonywania czynności służbowych na terenie jednostki funkcjonariusz posługuje się znakiem identyfikacyjnym, który określają odrębne przepisy.

2. W czasie wykonywania czynności służbowych poza terenem jednostki funkcjonariusz jest obowiązany okazać legitymację służbową w sposób umożliwiający odczytanie jego nazwiska i nazwę organu, który wydał legitymację, oraz podać przyczynę podjęcia czynności służbowej.

§ 4. 1. Funkcjonariusz pełniący służbę przy wejściu do jednostki ustala zasadność ubiegania się osoby o wstęp na jej teren lub jego opuszczenie i legitymuje tę osobę w celu ustalenia tożsamości oraz żąda przekazania do depozytu przedmiotów niebezpiecznych i przedmiotów niedozwolonych.

2. Funkcjonariusz może odstąpić od legitymowania znanej mu osoby uprawnionej do wejścia na teren jednostki.

3. Tożsamość osoby, o której mowa w ust. 1, ustala się na podstawie:

- 1) dowodu osobistego,
- 2) tymczasowego dowodu osobistego,
- 3) legitymacji służbowej,
- 4) tymczasowego zaświadczenia tożsamości,
- 5) dowodu tożsamości cudzoziemca,
- 6) paszportu,
- 7) innych, nie budzących wątpliwości, dokumentów wyposażonych w zdjęcia.

§ 5. 1. Kontrolę osobistą ubiegających się o wstęp na teren jednostki oraz opuszczających go osób można wykonywać przez:

- 1) sprawdzenie osoby przy użyciu urządzeń technicznych,
- 2) sprawdzenie ubrania i obuwia osoby,
- 3) oględziny ciała i bielizny osoby.

2. Funkcjonariusz pełniący służbę przy wejściu do jednostki poddaje kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 1, każdą osobę.

3. W razie podejrzenia, że osoba nie ujawniła posiadanych przedmiotów niebezpiecznych i przedmiotów niedozwolonych, poddaje się ją kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 2, dokonywanej co najmniej przez dwóch funkcjonariuszy.

4. W wyjątkowych, uzasadnionych wypadkach osobę można poddać kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 3. Czynności tej dokonuje w odrębnym pomieszczeniu pracownik medyczny, w obecności funkcjonariusza tej samej płci, co osoba kontrolowana.

5. Decyzje o przeprowadzeniu kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, podejmuje kierownik jednostki lub osoba, która go zastępuje. Z przebiegu kontroli sporządza się protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 6. Funkcjonariusz pełniący służbę przy wejściu do jednostki jest obowiązany do przeglądania lub kontrolowania, przy użyciu urządzeń technicznych, zawartości wnoszonych, wynoszonych i deponowanych bagaży lub rzeczy oraz sprawdzania ładunków pojazdów wjeżdżających na teren jednostki i z niego wyjeżdżających - w obecności zainteresowanych osób.

§ 7. 1. Czynności kontrolne, o których mowa w § 5 i 6, wobec osoby ubiegającej się o wstęp na teren jednostki, mogą być dokonywane pod warunkiem wyrażenia na nie zgody przez tę osobę.

2. Osobie nie wyrażającej zgody na poddanie się czynnościom kontrolnym, o których mowa w § 5 i 6, a także osobie, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jest pod wpływem alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych - nie zezwala się na wstęp do jednostki.

§ 8. 1. Czynnościom kontrolnym, o których mowa w § 5 i 6, może być poddana także, bez jej zgody, osoba opuszczająca teren jednostki.

2. W razie odmowy poddania się czynnościom, o których mowa w § 5 i 6, osobę uprzedza się o możliwości zatrzymania jej na terenie jednostki oraz przekazania Policji, a w razie ponownej odmowy osobę tę umieszcza się w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, o którym mowa w § 10 ust. 2, i powiadamia Policję.

§ 9. 1. W razie ujawnienia przez funkcjonariusza, w wyniku czynności kontrolnych, przenoszenia lub przewożenia przedmiotów niebezpiecznych i przedmiotów niedozwolonych, sporządza się protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Ujawnione i zakwestionowane przedmioty niebezpieczne i przedmioty niedozwolone oraz przekazane do depozytu podlegają zatrzymaniu na czas pobytu osoby na terenie jednostki.

3. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że posiadanie zakwestionowanych przedmiotów niebezpiecznych stanowi czyn zabroniony pod groźbą kary, przekazuje się te przedmioty, wraz z protokołem, najbliższej jednostce Policji. Przepisy § 10 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zakwestionowane przedmioty niedozwolone mają związek z postępowaniem karnym prowadzonym wobec osoby pozbawionej wolności, przekazuje się te przedmioty, wraz z protokołem, właściwym organom ścigania lub organom procesowym.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do przedmiotów przekazanych w trybie, o którym mowa w § 4 ust. 1, z tym że protokół sporządza się według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 10. 1. Decyzję o zatrzymaniu przebywającej na terenie jednostki osoby, co do której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia na tym terenie czynu zabronionego pod groźbą kary, podejmuje kierownik jednostki lub osoba, która go zastępuje.

2. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się najbliższą jednostką Policji. Do czasu przekazania Policji osoby zatrzymanej powinna się ona znajdować w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych pod dozorem funkcjonariusza.

§ 11. Pomieszczenie dla osób zatrzymanych powinno:

- 1) posiadać powierzchnię nie mniejszą niż 3 m² na jednego zatrzymanego,
- 2) odpowiadać wymaganiom higieny i mieć dostateczny dopływ świeżego powietrza,
- 3) zapewniać oświetlenie naturalne i odpowiednią do pory roku temperaturę,

4) być wyposażone w sprzęt kwaterunkowy i niezbędne urządzenia sanitarne oraz instalację elektryczną i przyzywową.

§ 12. 1. Osoby zatrzymanej nie wolno umieszczać w celach przeznaczonych dla osób pozbawionych wolności.

2. Osób zatrzymanych różnej płci nie wolno umieszczać w tym samym pomieszczeniu, chyba że stanowią one rodzinę.

§ 13. W uzasadnionych wypadkach osobie zatrzymanej należy zapewnić bezpłatną opiekę lekarską świadczoną przez służbę zdrowia jednostki oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i środki opatrunkowe, a także zapewnić napoje i wyżywienie, jeśli jest to uzasadnione długością okresu zatrzymania.

§ 14. Osobę odmawiającą podporządkowania się poleceniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy, funkcjonariusze usuwają z terenu jednostki, jeżeli nie zachodzi konieczność zatrzymania tej osoby i przekazania jej Policji.

§ 15. 1. Funkcjonariusz, wykonując czynności służbowe poza terenem jednostki, może zatrzymać osobę, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy, jeżeli jej tożsamość nie budzi wątpliwości.

2. Przed zatrzymaniem osoby, o której mowa w ust. 1, funkcjonariusz jest obowiązany okazać legitymację służbową w sposób określony w § 3 ust. 2.

3. Po zatrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, funkcjonariusz jest obowiązany potwierdzić jej tożsamość oraz sprawdzić, czy nie posiada ona broni lub innych zagrażających życiu przedmiotów, i odebrać je.

4. W wypadkach uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania funkcjonariusz nie jest obowiązany do okazania legitymacji służbowej i potwierdzenia tożsamości zatrzymanej osoby.

5. Funkcjonariusz doprowadza osobę zatrzymaną do najbliższej jednostki Policji albo zakładu karnego lub aresztu śledczego, jeżeli znajduje się on w miejscowości, w której dokonano zatrzymania.

6. W razie zagrożenia życia lub zdrowia funkcjonariusz nie wykonuje czynności, o których mowa w ust. 2 i 3; w takim wypadku jest obowiązany powiadomić Policję i zażądać jej pomocy.

§ 16. Z przebiegu czynności, o których mowa w § 10 ust. 1 i § 14, sporządza się protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia, natomiast z przebiegu czynności, o których mowa w § 15 ust. 1 - protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 17. 1. Kierownik jednostki lub osoba, która go zastępuje, może zażądać udzielenia niezbędnej pomocy od najbliższej jednostki Policji celem podjęcia interwencji wobec osoby innej niż pozbawiona wolności, w szczególności w razie gdy osoba ta:

- 1) zakłóca spokój i porządek w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu karnego lub aresztu śledczego,
- 2) została zatrzymana przez funkcjonariuszy na terenie zakładu karnego lub aresztu śledczego,
- 3) nawiązuje niedozwolone kontakty z osobami pozbawionymi wolności,
- 4) usiłuje dostarczyć, bez zezwolenia, jakikolwiek przedmiot na teren jednostki,
- 5) odmawia poddania się czynnościom kontrolnym, o których mowa w § 8.

2. Dowódca konwoju może zażądać udzielenia niezbędnej pomocy od najbliższej jednostki Policji celem podjęcia interwencji wobec osoby innej niż pozbawiona wolności, w szczególności w razie nawiązywania przez nią niedozwolonych kontaktów z osobami pozbawionymi wolności.

§ 18. 1. Zwracając się do obywatela o udzielenie doraźnej pomocy, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, funkcjonariusz określa podstawę prawną żądania oraz rodzaj i zakres oczekiwanej pomocy.

2. Warunkiem skorzystania przez funkcjonariusza z pomocy obywatela jest wyrażenie przez niego zgody na piśmie, w szczególności w sytuacjach określonych w art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy, z wyjątkiem wypadków uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania.

3. O skorzystaniu z pomocy obywatela, jej zakresie i rodzaju funkcjonariusz informuje raportem kierownika jednostki.

§ 19. 1. Przepisów § 5 ust. 1 pkt 2 i 3, § 6 i 10 nie stosuje się wobec:

- 1) członków personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych, jeżeli nie są obywatelami polskimi,

- 2) innych osób korzystających z immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działań wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.
3. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2, kierownik jednostki lub osoba, która go zastępuje, niezwłocznie powiadamia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, a ten - właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne albo urząd konsularny oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

§ 20. 1. Przepisów § 5 ust. 1 pkt 2 i 3 § 10 nie stosuje się wobec osób korzystających z immunitetu parlamentarnego, sędziowskiego lub prokuratorskiego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działań wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.

3. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2, kierownik jednostki lub osoba, która go zastępuje, niezwłocznie powiadamia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, a ten odpowiednio Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej lub Senatu Rzeczypospolitej Polskiej albo właściwych przełożonych osób, o których mowa w ust. 1.

§ 21. W toku wykonywania czynności służbowych funkcjonariusz, w razie konieczności, stosuje środki przymusu bezpośredniego w sposób określony w art. 19 ustawy i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1996 r. w sprawie szczegółowych warunków stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz sposobu postępowania w tym zakresie (Dz. U. Nr 136, poz. 637).

§ 22. 1. Komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej mogą odstąpić od stosowania zasad określonych w § 4, § 5 ust. 2 i § 6.

2. Stosowanie czynności kontrolnych i zasad postępowania, o których mowa w § 5-8 i § 10, 12 i 13, wobec funkcjonariuszy oraz pracowników Służby Więziennej określają odrębne przepisy.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

PROTOKÓŁ

kontroli osobistej/przeglądania zawartości bagaży/sprawdzenia ładunków pojazdów
(pominięty)

ZAŁĄCZNIK Nr 2

PROTOKÓŁ

zatrzymania przedmiotów niebezpiecznych
(pominięty)

ZAŁĄCZNIK Nr 3

PROTOKÓŁ

usunięcia osoby z terenu jednostki/zatrzymania osoby na terenie jednostki
(pominięty)

ZAŁĄCZNIK Nr 4

PROTOKÓŁ

zatrzymania osoby poza terenem jednostki
(pominięty)